

УДК 334.72:338.512

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Пешкова Богдана Романівна

здобувачка вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** У роботі розглянуто поняття собівартості сільськогосподарської продукції, її складові та запропоновано шляхи її зниження, які включають в себе технологічне оновлення, раціональне використання ресурсів, підвищення продуктивності праці та підвищення якості продукції.*

***Ключові слова:** собівартість, сільське господарство, рослинництво, тваринництво, виробництво, оптимізація, ефективність, ресурси, технології, продуктивність праці.*

Собівартість - це сукупність усіх складових витрат та частка кожної з них у виробництві; це частина вартості використаних засобів виробництва, необхідного продукту й доданої вартості, що компенсує частину ціни продукції; це витрати підприємства на виробничому етапі їхнього кругообігу, які постійно відшкодовуються з ціни продукту. Залежно від галузі та переважання певних елементів, розрізняють: матеріаломісткі, енергоємні, фондомісткі та трудомісткі галузі [4].

У працях відомих дослідників Бородкіна О., Бутинця Ф. Ф., Герасимовича А. М., розглядалися проблеми економічного змісту, формування витрат, а також шляхи зниження собівартості продукції, проте, ряд питань теоретичного плану та практичних рекомендацій стосовно зниження собівартості аграрної продукції потребують подальшого дослідження.

Основними принципами формування собівартості сільгосппродукції є: відшкодування витрат на ресурси і зарплату; обмеження витратами виробничої стадії кругообігу коштів; виключення витрат на розширення виробництва [4].

Собівартість продукції є складним поняттям, що залежить від багатьох різноманітних факторів. Фактор - це чинник або обставина, що впливає на певний показник або групу показників. Вони поділяються на зовнішні, які включають: зміну цін на ресурси (напівфабрикати, паливо, енергію, матеріали та інші матеріальні цінності для виробничих потреб); зміна мінімальної сталої заробітної плати, а також різноманітних обов'язкових платежів. А також політична обстановка, юридичне середовище, природно-кліматичні умови, географічні особливості. Внутрішні, які включають: оптимізацію витрат на працю; підвищення продуктивності праці(трудоий потенціал); ефективне використання матеріалів та боротьбу з браком [1].

Техніко-економічні фактори, впливають на собівартість, включаючи впровадження нових технологій, автоматизацію, покращення використання матеріалів та зміни виробничих процесів. Ці фактори можна поділити на групи, що визначаються технічним рівнем виробництва, організацією та управлінням, обсягом продукції та народногосподарським впливом [4].

По кожному з представлених напрямків необхідно розробити заходи для досягнення цілі зниження собівартості сільськогосподарської продукції. Так, для підвищення технічного рівня виробництва може бути реалізовано за такими напрямами: автоматизація певних виробничих процесів призводить до більшої узгодженості і зниження витрат. Це дозволяє підприємствам використовувати аналіз виробництва для оптимізації робочого потоку. Багато підприємств вже використовують високий рівень автоматизації, проте є ще значні можливості для оптимізації. Програмне забезпечення аналізує виробничі процеси і виявляє час очікування та його причини. Це дозволяє підприємствам оптимізувати виробництво, підвищити ефективність та скоротити витрати [4].

Основними резервами зниження собівартості продукції рослинництва є:

- впровадження прогресивних систем землеробства, науково-обґрунтованих сівозмін і передової технології виробництва
- впровадження у виробництво кращих сортів сільськогосподарських культур
- застосування локального (точного) внесення добрив;
- ощадливе використання пестицидів [3];

Основними шляхами зниження собівартості продукції тваринництва є:

- збільшення продуктивності худоби і зниження її падежу за рахунок поліпшення порідного складу;
- дотримання зооветеринарних норм утримання;
- балансування раціонів годівлі; профілактики захворювань; покращення якості кормів;
- скорочення втрат під час заготівлі й зберігання [1].

Для зниження собівартості продукції на підприємстві важливо підвищувати продуктивність праці, що дозволить збільшити обсяг виробництва та знизити собівартість за рахунок економії на витратах. Для цього необхідно підвищувати мотивацію працівників та автоматизувати виробництво.

Отже, головними напрямами зниження собівартості аграрної продукції як у галузі рослинництва, так і тваринництва є: технологічне оновлення виробництва; раціональне використання матеріально-технічних ресурсів; підвищення якості продукції; зростання продуктивності праці. Для максимального ефекту необхідний комплексний підхід, поєднання організаційно-економічних і технологічних заходів щодо оптимізації виробничого процесу. Це дасть змогу аграрним підприємствам істотно знизити собівартість, підвищити ефективність господарювання, збільшити випуск конкурентоспроможної аграрної продукції.

Список використаних джерел:

1. Головінова І.О., Чайка Т.Ю., Оптимальні шляхи зниження собівартості продукції [Електронний ресурс]. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/43fdaeba-1bb0-4618-9128-26f9947800d0/content> (дата звернення 03.03.2024).
2. Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства. Київ. КНЕУ. 2001. 228 с.
3. Дзюб'як В.Б. Собівартість сільськогосподарської продукції та шляхи її зниження [Електронний ресурс]. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/16445> (дата звернення 03.03.2024).
4. Орлов О. Планування собівартості продукції / О. Орлов, Є. Рясних, К. Ларіонова . Економіка України. – 2014. – № 12. – С. 39–48.

Анотація: The paper examines the concept of the cost of agricultural products, its components, and suggests ways to reduce it, which include technological updating, rational use of resources, increasing labor productivity, and improving product quality.

Ключові слова: cost, agriculture, crop farming, livestock farming, production, optimization, efficiency, resources, technologies, labor productivity.

Науковий керівник: **Олійник Т.Г.**,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємств
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

УДК 311

РОЗВИТОК СТАТИСТИКИ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Політікіна Інна В'ячеславівна

здобувач вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: Статистика - це галузь знань, яка вивчає методи збору, аналізу, інтерпретації, представлення та організації великих обсягів даних. Основна мета - отримати інформацію з великої кількості даних, зрозуміти явища, оцінити ймовірності та прийняти рішення на основі отриманих результатів. Статистика в Україні має давню історію та відіграє надзвичайно важливу роль у визначенні розвитку країни, прийнятті обґрунтованих рішень та спостереженні за соціально-економічними процесами.

Ключові слова: статистика, наука, Україна, розвиток, історія статистики в Україні.